

Forfatter: Schandorph, Sophus

Titel: Udrag fra EN EKSILERET STUDENTS HÆNDELSER

Citation: Schandorph, Sophus: "Fortællinger", i Schandorph, Sophus: *Fortællinger*, 1901, s. 76.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-schandorph01val-shoot-idm139737874234352/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Fortællinger

— Nej, det véd jeg ikke noget om.

— Jo vist véd De saa. De kan jo nok huske den gamle Møller Niels Tvers nede i Søndermøllen?

— Hvor skulde jeg kunne huske ham, Mogens Lassen? Jeg har jo kun været et Par Maaneder her i Byen.

— Ja, da var Niels Tvers sgu ellers godt kendt, saa det er løjerligt, at De ikke har hørt noget om ham. Se, han havde jo denne Laban af en Søn, Rasmus, der nu har Møllen, og som er et fordrukket Svin. Har De heller aldrig kendt Kristen Mortensen fra Hellersløv?

— Nej.

— Hm, det kan jeg ikke forstaa. Det var i sin Tid den rigeste Bonde i hele Amtet, tør jeg nok sige. Hans Gaard var paa over 90 Tønder Land, som han ejede kvit og frit. Naar han bandede sine Obligationer op, var Bunken lige saa høj som det Vandingstrug, dér staar, og naar han mødte til Hestemarked her i Byen, havde han to store Læderpunge med Specier i hver Lomme. Se, Kristen Morten havde kun én Datter, og det var et rigtigt pænt Pigebarn i sin Tid, rentlig og pæn i alle Maader. Men inab'lig var hun som alle Fruentimmer. Niels Tvers bejlede til Karen, som hun hed, for Sønnen Rasmus, der rigtignok var en lang doven Rad, men Møllen var jo i dejlig Drift, og der var 60 Tønder Land Jord til den, saa naar den og Kristen Mortensens Gaard kom paa én Haand, saa var det jo en farlig nydelig Ejendøm. Men Gud hjælpe os, naar der kommer Fruentimmerværvl med i ordentlige Forretninger, saa bliver det bare Skidt, rent ud sagt, Hr. Helmsberg; ja det bliver det sgu. Det maatte Balber Konradsen bekende. Han troede at gøre det saa godt, da han tog Enken nede i Pølsestrædet, der ejede Huset og 2000 Rigsdaler til. Jo, Balberen fik rigtignok Kam til sit Haar, for han gjorde sig gode Venner med en tysk Bogbindersvend og . . .

— Ja men det var jo om Møllerens, De vilde fortælle mig . . .

— Det kunde jo ikke skade, at De ogsaa fik noget at høre om andre Folk i Byen. Det jager jo ikke med Niels Tvers, for han er død for over tolv Aar siden. — Ja se, Kristen Mortensen mente jo begribeligvis, at der kunde være Mening i Niels Tvers's Præposition, som han siger den fordrukne Fuldmægtig Hamstrup — ja han har da ogsaa en sur og gal Kælling, og saa er hun saa storsnudet, at hun ikke vil gaa af Vejen for en Kokasse, men træder lige i den, fordi hun skal stikke Næsen i Vejret. Hver Gang jeg

møder hende, raaber jeg lige saa højt jeg kan: „God Dag, Madam“, saa bliver hun saa ædende gal, for hun vil være Frue, men Postmesteren, som er Kancelliraad, siger, at en Forligelseskommissær er ikke mere Rangsperson end jeg, og Kammerraad bliver Hamstrup aldrig, formedelst de mange Cognaker, han drikker.

— Ja, ja, Farvel, Mogens Lassen.

— Nej, bi lidt! vi naaede jo ikke til Møllerens og Jonas Rodian endnu. Ser De, Jonas Rodian, han var dengang Mursvend og arbejdede hos sin Fader, men det var grumme smaast for dem. Og nu kan De tænke Dem, saa guar, Gud døde mig, Kristen Mortensens Tøs Karen hen og forliver sig i den lille tykke Mursvend paa et Høstgilde nde hos en Bonde paa Hellersløv Mark. Rigtignok var Jonas ikke saa galt et Utske at se til, som han nu er, men stumpet og kort har han været til alle Tider, ligesom Bødker Lyskovs oversavede Tommelfinger. Jonas blev da urimelig modig, for baade var han gal efter Pigebarnet, og saa mente han vel, at han havde fat i den ene Hæk af Kristen Mortensens Speciekrukke. Nej — jeg er bondefødt, det skammer jeg mig ikke ved — men tror De, Jonas Rodian i de Tider saa' til mig? Nej. Og dog var Karen ikke andet end en Bondetes, som i de Dage ikke æstimeredes for noget af Købstedfolk. Men skal noget gøre Folk losse, saa er det da Kyndfolk. Den So, som jeg nu maa ærgre mig over hver evige Dag, har ogsaa i sin Tid haft glat Ansigt og blankt Kikketøj, det er rigtignok længe siden — vent lidt, Hr. Hølmberg! De spurgte jo selv om Jonas, og jeg maa jo sige Dem alting ligesom det er.

Jeg resignerede stille og lod Mogens Lassens Ords og Tankers Strøm flyde uhindret i dens brede Leje.

— Naa han, Kristen Mortensen, var en rigtig kalkunsk Bonde, og da Tøsen gjorde sig stædig og ikke vilde tage den lange Rasmus Tvers og fortalte, at hun var gode Venner med Jonas Rodian, saa galede Kristen op, som han var farlig dygtig til, og kaldte Jonas en Kalkslager og en Mordrengsklat. Karen hylede og skabede sig, saa det skal have været farlig at se paa, men det gør jo Fruentimmerne altid, naar de ikke faar deres Vilje, det kan min Kone og mine Tøse gøre lige saa godt; og Kristen har vel ikke obselveret videre paa de Ting. Karen maatte tage Rasmus Tvers, og da Bageren sagde til ham, at det Pigebarn, som nu kan være en Snes Aar, og som hun fik lidt vel snart efter Giftermaalet, vel egentlig hørte Jonas Rodian til, saa sagde Rasmus, som alle sine Dage har været en dvask Hund: „Aa, Skidt, jeg faar dog